

ביתת ישיבת אהל

זו"ל ע"י

מוסדות קאז'ניץ

בנשיאות כ"ק מדרן אדמו"ד שליט"א

שבת קודש

פרשת שמיני-

מברכין אייר

תשפ"ג

גליון מס' 1064

זמני התפילות

תל אביב - רח' שרת 45

מנחה ערש"ק: 10 דק' אחרי זמן הד"ג

שב"ק: 8:30.....

מנחה שב"ק בזמן הדלקת נרות

בימות החול

שחרית, מניין א' 6:30 ב' 7:30

ג' 8:30 (ד' 9:30)

מנחה גדולה: 13:30

מנחה 3 דקות לפני השקיעה

מעריב מניין א' 30 דק' אחרי השקיעה

מעריב מניין ב' 20:15

ירושלים - רח' מעוז 1

מנחה ערש"ק: 20 דק' אחרי זמן הד"ג

שחרית שב"ק: 8:15.....

מנחה שב"ק: 10 דק' אחרי זמן הד"ג

מנהטן 2307 Broadway

ניו יורק

מנחה ערש"ק: לפני השקיעה

שחרית שב"ק: 9:15.....

מנחה שב"ק: בזמן הדלקת נרות

בימות החול

שיעור בדרש היומי חצי שעה לפני שחרית

שחרית בנץ

מנחה מעריב בזמן שקיעה

מאנסי

12 E. MEIR RD.

מנחה ערש"ק: .....בשקיעה

שחרית שב"ק: 9:15....

מנחה שב"ק: ...בשקיעה

מודעות על שמחות ויארציט,

יכתבו רק ע"פ בקשה מראש

באימייל המוסדות

koznitzinfo@gmail.com

דברות קודש

מתוך דברים שנאמרו בשוה"ט ש"ק פרשת שמיני תשס"ד

לפעמים אדם חושב שהוא מאד "שארף" ושומעים אנשים שאומרים שאני מאד ישר אני אוהב להגיד לאדם את האמת בפנים ורואים פה בפרשה כשמשה כעס על שלא אכלו את הקרבן לא אמר הדברים לאהרן מפני כבודו אלא אמר לבנים אפילו בשעת כעסו כביכול ומובא באור החיים הקדוש את המדרש אמר רב יהודה חנניה בן יהודה היה דורש כל ימיו קשה ההקפדה שגרמה למשה לטעות. אחר מיתתו הריני משיב על דבריו וכי מי גרם לו שהקפיד אלא שטעה ולכאורא צריכים להבין למה חיכה רב יהודה עד שנפטר חנניה בן יהודה כדי לדרוש את הדרשה שלו, וחשבתי לומר לפי דבריו של האור החיים הק' שמסביר ההבדל בין שתי השיטות שיותר נראה לומר שמשה רבנו טעה לפי דברי רב יהודה ממה שלומר שכעס ואילו לפי דבריו אפשר לומר שרצה להדגים לנו בזה שלא אמר את שיטתו עד לאחר מיתתו של חנניה בן יהודה שאז זה בלי פניה שזה ההיפך מכעס כי ע"פ רוב הכלל אצל הבעלי מוסר זה כשבא לו לאדם לומר לשני משהו יש פניה אישית בדבר ועדיף לא להגיב...

... מפרקי אבות לומדים שלא מה שאנחנו חושבים שזה דרך ארץ או מדות טובות לזה יקרא מדות טובות אלא מה שקבל משה מסיני. ידוע שהחיות הטמאות וכן העופות והדגים שאסורים לנו יש להם טבע מסוים של חיות טרפות וכדומה עד שהטריחו הבעלי מוסר להסביר על חסידה שעושה חסד רק עם חברותיה וכדומה, ורואים דוקא שאצל הגוים כל החיות ששמים על הבגדים של תינוקות הם טמאות וכאילו הם הנחמדים עכבר, דוב, חתולים וכדומה, באה התורה ואומרת לנו לא מחשבותי מחשבותיכם ואסרה את הארנבת והשפן שלעין נראים נחמדים לבן קטן מתוק ולא מזיק לכאורא לאף אחד, ומובא בספרים שהשפן וארנבת זה מלכות יון ומדי שהיו יפים ונחמדים, כיבדו את מרדכי הצדיק כבדו את שמעון הצדיק ורואים מה עלתה בסופם, וכן מי הכניס דוקא את החיות ה"מתוקות" לתרבות באמריקה אחד שהיה חבר טוב של הצורך הגרמני ימ"ש ואת זה שמים דוקא על בגדי ילדים שעליהם כתוב יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים. התורה מדריכה אותנו מה זה טהרה ואיך צריך להראות אדם מושלם.

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ד' תעשו וירא אליכם כבוד ד' (ט, ו')

נראה לפרש, שאמר להם משה, שאם רוצים הם בהשראת השכינה צריכים לדאוג שכל מעשיהם יהיו לגמרי לשם שמים, ובלא פניות עצמיות כלל.

וראה משי"ב בווה"ק עה"כ (בראשית כ"ו ב') הבה נבנה להו עיר ונעשה לנו שם; ובנין בתי כנסיות ומדרשות ושויין בהון ס"ת ועטרה על רישוי, ולא לשמא דה' אלא למעבד לון שם, הה"ד ונעשה לנו שם. הרי לן שיש שבונים בתי כנסיות ובתי מדרשות, ואין זה אלא מעצת דוד הפלגה, שכבר ידענו מה עלתה בסופם, ולכן אמר להם משה, זה הדבר אשר צוה ד' תעשו, שיעשו לגמרי לשם שמים, מפני שכך צוה ד', ואז ירא אליכם כבוד ד'.

(עבודת אלעזר)

מולד חודש אייר יהיה ביום חמישי בשעה 14, 8 דקות ו 13 חלקים

הלכה ערוכה

מאת הרב הגאון אברהם יהודה הלפרין שליט"א
רב ודומ"ץ דקהילתנו בתל אביב

שאלה: האם מותר לקנות דגים מנוקים מעור ועצמות "פילה" ללא רצועת קשקשים עליהם, ומה הדין בשימורי טונה וכו'.
תשובה: כ' החינוך (מצוה קנ"ד) באיסור אכילת בהמה וחיה טמאה "משרשי המצוה וכו' כי יודע אלקים כי כל המאכלות שהרחיק מעמו אשר בחר, יש בהם נוקים מצויים לגופים אשר הם כלים לנפשות לפעול בהם ולהתעלות ע"י מעשיהם הטובים, ועל כן הרחיקנו מהם, למען יפעלו הנפשות פעולתן ולא ינעלו דלת בפניהם רוע מזג הגופות וטמטום הלבבות" וכו', ועד כמה הדברים חמורים ע"י בשה"ק ראשית חכמה שער הקדושה (פר' ט"ו, א') שכו' "כמו שהזכירה תורתנו הקדושה מילת קדושה בעריות וכו' כן הזכירה אותה בענין המאכלים, ולכן בסוף פר' שמיני שהזכירה המאכלים המתרים והאסורים אמרו שם והתקדשתם והייתם קדושים ולא תשקצו את נפשותיכם ופי' בזהר בענין זה כי המאכלים הטמאים שהזכירה לנו התורה מהם שורה עליהם רוח חיזוני וטמא, ולכן האוכל מאותם הדברים, מטמא נפשו ומראה על עצמו שאין לו בקדושה ולא באלקי ישראל, כי הדבר הטמא נעשה חלק אבר בעצם האדם והנפש מתלבשת שם וכו', ובוה מדוקדק ל' הזהר שאמר "כל מאן דאכיל מאינון מאכלין דאסירי איתדבק בסטרא אחרא וגעיל נפשיה וגרמיה ורוח מסאב שריא עלוי וכו' דהיינו כל מי שאוכל מאכלות אסורות מתדבק בסטרא אחרא ומטנף גופו ונפשו ורוח טומאה שורה עליו" ולהלן (אות ד') "וכיוצא בזה צריך לזהר בכמה דברים אחרים שלא לקנות דברים שיש בהם חשש איסור אלא מיהודי כשר המדקדק בו כראוי, שאם חשוד עליו אינו נאמן" וכו', וע"ע בספה"ק שהפליגו בחומר הענין.

איתא במתני' (חולין דף נ"ט) "ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת, ר' יהודה אומר שני קשקשין וסנפיר אחד, ואלו הן קשקשין הקבועין בו וסנפירין הפורח בהן", וברמב"ם הל' מאכלות אסורות (פ"א, הל' כ"ד) "ובדגים שני סימנין סנפיר וקשקשת, וסנפיר הוא שפורח בו וקשקשת היא הדבוקה בכל גופו, וכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, אין לו עכשיו וכשיגדיל יהיה לו, או שיש לו קשקשת כשהוא בים וכשיעלה ישיר קשקשיו הרי זה מותר, ומי שאין לו קשקשים החופין את כולו מותר אפי' אין בו אלא סנפיר א' וקשקשת א' ה"ז מותר", ועי' בהרב המגיד שהאריך בדברי הרמב"ם, והביא מן הראשונים דס"ל דצריך שיהיו לכה"פ ג' קשקשים א' תחת לחיו וא' תחת זנבו וא' תחת סנפיר שלו, ודחה דבריהם והעלה כרמב"ם דאפי' קשקש א' שרי, וכן העלה בב"י (סי' פ"ג) דאפי' קשקש א' בכל מקום סגי, אמנם עי' בדרכי משה (ס"ק א') שכו' שטוב להחמיר שהרי הרא"ש והרשב"א והטור הסכימו להחמיר דצריך שיהיה במקום המיוחד וכו' עיי"ש, וכ"פ ברמ"א (סי' פ"ג סעי' א').

ובמש"כ דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר הוא מדברי המשנה, ופריך בגמ' ולכתוב רחמנא קשקשת ולא לכתוב סנפיר ומשני משום יגדיל תורה ויאדיר, ועי' בדרכ"ת (סי' פ"ג, ס"ק כ"ז) דהביא מח' הפוס' בדבר דד' הכו"פ דמשאחז"ל בדרך רוב דברו דבכל הברואים יש הרבה דברים יוצאים מהטבע, ולכן אם ימצא דג שאין לו סנפיר ויש לו קשקשת אין זה סותר את הכלל הנ"ל ומן המיעוט הוא, אמנם הט"ו כ' דלא יתכן בנמצא דג שיהיה לו קשקשת ולא יהיה לו סנפיר, וכ"כ במחזיק ברכה, ובמשבצות זהב, ודלא כהכו"פ, וע"ע בסידור הגאון היעב"ץ בחלק מגדל עוז בדיני דגים שהאריך בזה.

ומש"כ דכל שיש לו קשקשת כשהוא בים וכשיעלה ישיר קשקשיו ה"ז מותר, עי' בדרכ"ת (שם, ס"ק ט"ז) שהביא בשם הערוך דאין לסמוך ע"ז אלא דוקא בדידעין ומכירין בהם ומוחזקין ביד דיני ישראל שמשירין קשקשיהן בשעה שעולין מן הים וכו' וע"ע בפחד יצחק (אות ד') במש"כ בזה, והנה "דג נסיכת הנילוס" (יאורן) ישנם זנים שאין להם כלל קשקשים ואסורים ויש המשירים בשעה שעולין מן הים ולכן אין לקנות אלא כשרואים הקשקשים או בהשגחה מהודרת, אם יש ספק בדבר הו"ל ספיקא דאורייתא ולחומרא.

כמו"כ חתיכות דגים מנוקים מעורם (פילה) אין להסתפק בתעודת כשרות כללית המוצגת בחנות וכן אם יש בא' החתיכות רצועה של קשקשים ובשאר החתיכות אין היכר, ניתן לאכול רק את החתיכות עם הרצועת קשקשים, "דגי טונה" קיימים עשרות זנים שאינם כשרים, ורק מיעוטם כשרים, ובודאי הטונה שמעובדת וכן שאר שימורי הדגים קיימים בהם חששות גדולים של עירובוב תבלינים וחומרים נוספים שאינם כשרים, ואפי' אם מצוין "שמן דגים טבעי" יתכן והינו מופק מדגים טמאים, כמו"כ פורסם בשימורי "מטיאס" משתמשים לצורך עידונם בתסס העשוי "מלבלב חזיר" ה"י, בשימורי טונה נעשה שימוש לעיתים ב"חלב עכו"ם" כתוספת חלבונים, ב"נסיכת הנילוס" נמצא שלאחר ההפשרה התברר שרצועת העור היתה מודבקת מדגים אחרים, ישנם דגים טמאים שדומים לדגים כשרים, ומייבאים אותם מחו"ל במסוה ובשמות של דגים כשרים, כמו"כ בתהליך ההמלחה שנעשה עפ"י רוב ע"ג אניות הדיג שורים בתמיסת מלח סוגים שונים של דגים כשרים וטמאים וכבוש כמבושל וכו', ועי' בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג, ע"א) ובאגרות משה (יור"ד ח"א, סי' נ"ה) תשוה"נ (ח"ב, סי' שפ"ב) ועוד, ע"כ יש להזהר מאד בכל מוצר שקונה אפי' דגים שאינם מעובדים שיהיה להם תעודת כשרות מהודרת, ואיתא במד' (רבה, שמיני) "כל מי שלא אכל שקצים ורמשים יבא לכאן ויקבל שכרו בעולם הבא".

לסיכום: מובא בזהר הק' האוכל מאכלים אסורים, מטמא נפשו ומראה על עצמו שאין לו חלק באלקי ישראל ח"ו, – דג אפי' אם יש לו קשקשת א' כשר, – אם היו לו קשקשים בים ונשרו כשעלה מן הים כשר, אמנם אם יש ספק בדבר יש להחמיר ולאסור, – דגים שהוסר עורם מעליהם (פילה), נסיכת הנילוס, דגי טונה אפי' אינם מעובדים קיימים בהם הרבה זנים שאינם כשרים, ולכן אסור לאכלם ללא תעודת כשרות מוסמכת, – כל שימורי הדגים למיניהם עלול להיות בהם תוספת חומרים שאינם כשרים, אפי' אם כתוב "שמן דגים טבעי" וכדו' ולכן אסור לקנותם ללא חותמת כשרות מהודרת.

לפרשתנו: "את זה תאכלו מכל אשר במים, כל אשר לו סנפיר וקשקשת" וגו'

(פר' י"א, פס' ט')

לקט סיפורים מהרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א יומא דהילולא כ"ה ניסן

ה"דברי חיים" בתור סניגור בבית המשפט

הרה"ק מצאנז ושאל מה לעשות. הרבי אמר לו שבשום פנים ואופן אל תצא מהבית, ואותו פריץ יביא אותך למשפט – בערכאות שלהם – וכשהוא יזמין אותך ותקבל מכתב רשום שאתה מוזמן לבוא למשפט תאמר שאתה בא עם העורך דין שלך, ואני אהיה העורך-דין שלך! זה משהו מאוד מיוחד, שהרבי הצדיק אומר שאני אבוא לבית משפט של גויים ואני אהיה העו"ד שלך. רבי חיים מצאנז היה ידוע כחכם גדול גם בקרב הגויים שמאד כבדו אותו, וקראו לו ראבין הלברשטאם. כששמעו בבית משפט הגויי שהוא בא להיות עו"ד של היהודי, כולם נחרדו מאד, אבל כך היה – ראבין הלברשטאם בא כעו"ד, ודיבר יפה עם השופט הגוי, אמר לגוי שודאי מכיר שאביו של היהודי הזה היה יהודי חרדי, שומר תומ"צ, והשופט הסכים. אמר לו – אתה יודע שאצל יהודים לא עושים עסקים בשבת, ובודאי לא כותבים שטר מכירה בשבת קדש – וגם לכך השופט הסכים. אז אמר הרבי מצאנז שיוציא את החוזה ונראה את התאריך שלו, ואז בדקו את השטר וראו שהחוזה הזה נכתב ביום ביום הכפורים שחל להיות בשבת – ברגע שהשופט הגוי ראה זאת, מיד הסתכל על הפריץ הזה והוא כבר החזיר ואז כבר ידעו שהכל שקר, והוא התחיל לחקור את הפריץ והתברר שכל השטר הוא מזויף. ובסוף אסרו בבית הסהר את הפריץ בעצמו.

פעם אחת היה יהודי עשיר שגר באזור של רבי חיים מצאנז ה"דברי חיים", והיתה לו אחוזה עם בית מאד גדול. לאחר שאותו יהודי נפטר מן העולם, הוא השאיר אחריו בן, שגם היה חסיד צאנז. הבן נכנס לגור בבית של אבא שלו – בית מאד גדול ומפואר באחוזה – ושם הוא גר במשך כל שנת האבלות אחרי פטירת אביו. פתאום, בסוף שנת האבלות של אביו, קבל הבן בדואר מכתב רשום מהפריץ הגוי – שהוא בעל הבית על הרבה אחוזות וכל מיני רכוש ונכסים באותו איזור – ובו כותב הפריץ: כל השנה הזאת לא רציתי לצער אותך, מכיון שהיית בשנת אבלות על אביך, אך דע לך שלפני שאביך נפטר הוא מכר את האחוזה שלו, ויש לי שטר מכירה על האחוזה, לכן אני מבקש ממך שפשוט תעזוב את המקום. הדבר הזה נפל על הבן כרעם ביום בהיר – מצד אחד זה היה נשמע רציני, אך מאידך לא היה יכול להבין בשביל מה אביו ימכור את האחוזה, הרי היה עשיר ולא היה צריך כסף, ובשביל מה ימכור את הבית והאחוזה לאותו פריץ. הבן לא ידע מה לעשות, והפריץ נהג כאילו בדרך ארץ, ונתן לו ארכה להיות שם – אך בסוף נתן תאריך שאם לא תצא מהאחוזה אביא אותך לבית משפט עם החוזה, והמשטרה תוציא אותך מהבית. (זה לא היה פריץ כמו פעם, שהיה בא עם כח ואלימות שמביא אנשים ומגרש אותם, אלא על פי חוק המדינה). הבן היה ממש אובד עצות ולא ידע מה לעשות, אז הוא בא אל רבו

נס למעלה מדרך הטבע

לגמרי. הדבר הזה נודע בצאנו, ולרבי מצאנו היה תלמיד אחד מאד קרוב אליו, שלתלמיד הזה גם היתה צרה גדולה, שהיה נשוי הרבה מאד שנים ולא זכה בזרעא חיא וקיימא. כשהתלמיד הזה שמע את הנס הזה שהרבי כעת עשה, הוא התלונן: אני התלמיד הקרוב שלך, ועשרים שנה אני מבקש ישועה, אז למה לי הרבי לא עושה נס כמו לאותו אחד שהרבי אפילו לא מכיר אותו, והוא סתם שלח מברק והוא לגמרי רחוק מתומ"צ? ענה לו הצדיק: זה מאד פשוט. דע לך שאם יהודי עושה, בע"ה, איזה נס שלמעלה מדרך הטבע, זה מאד מאד מסוכן. הוא ממש מעמיד את חיי עצמו בסכנה, וגם את חיי משפחתו, וגם את חיי ילדיו ונכדיו. היות שכך, בשביל אותו יהודי בגרמניה, שהוא רחוק מה' לגמרי, ואינו יודע שיש בורא עולם, בשבילו כדאי לי לסכן את חיי ואת חיי כל ילדי כדי שהוא ידע שיש בורא עולם. אבל אתה, תלמידי היקר, שמאד קרוב אלי, יודע שיש בורא לעולם – אז לא כדאי לי לסכן עצמי וכל צאצאי בשביל לעשות לך נס, שהרי אתה כבר יודע שיש בורא עולם.

מסופר על הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א שהיה גר במקום שהיה בסמיכות לאוסטריה וגרמניה, ובאותם מקומות היו גם יהודים שהיו רחוקים מאד מתורה ומצוות, מאד אמידים. בכל אופן, גם באותם מקומות שמעו על הצדיק 'יהודים של השכלה' הרחוקים מאד מאידישקייט, והיו אנשים הזה, כי גר די קרוב לאותם אזורים, ושמעו שהוא בעל מופת גדול ועושה נסים. הרבה פעמים היו באים אליו יהודים עשירים מגרמניה לבקש ברכה ממנו. פעם אחת שלחו לו מברק שיש גביר אחד בגרמניה שאינו שומר תורה ומצוות בכלל, ואשתו היתה מאד חולה והרופאים אמרו נואש מחייה ח"ו. אותו יהודי לא ידע מה לעשות, ואמרו לו שיש צדיק שאולי יכול לעזור, ולא יפסיד שום דבר אם ישלח מברק ויבקש ברכה. רבי חיים מצאנו ענה ליהודי הזה: שאשתך תקבל על עצמה לגזוז את שערות ראשה, ותהיה לה רפואה שלמה מיד. כיון שכבר לא היה מה להפסיד – שלא היתה שום תקוה בדרך הטבע – אז עשו מה שהוא אמר. וברגע שהיא גזרה את השערות היה נס גדול מאד והיא קמה מהמטה בריאה

בחר ד' ביעקב

מתוך רגשי הכרת הטוב הננו להודות להאי גברא יקירא ראש וראשון לכל דבר שבקדושה בכל עת ועונה בכלל ובחודש ניסן בפרט, הוא הגבר אשר עשה ועושה למען בית חיינו ולמען אנ"ש לרווחתם בחג הפסח העל"ט בחלוקת קמחא דפסחא ה"ה

הרה"ח ר' יעקב פרנקל הי"ד

גבאי בית מדרשינו בתל אביב

יצו ד' אתו את הברכה ויזכה להמשיך בפעליו הברוכים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
בברכה מרובה

אנ"ש די בכל אתר ואתר

הנהלת המוסדות